

Colegiul de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor

HOTĂRÂREA nr.3-28/2024

cu privire la examinarea contestației ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, împotriva deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan

20 noiembrie 2024

municipiul Chișinău

Examinând contestația ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, împotriva deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan și audiind informația prezentată de către domnul Victor Comerzan, Colegiul de disciplină și etică –

CONSTATĂ:

La data de xx.xx.2023, Inspecția procurorilor a înregistrat conform Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, sesizarea ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, despre îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan, la examinarea procesului penal nr. XXXXXX.

Prin Decizia din xx.xx.2023, Inspecția procurorilor a decis încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan, din motivul că nu au fost identificate temeieri de tragere la răspundere disciplinară.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de Inspecția procurorilor, la data de xx.xx.2023, ex-Adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a depus contestație împotriva acesteia și a solicitat Colegiului de disciplină și etică, anularea deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2023, calificând-o ca neîntemeiată, precum și examinarea cazului pe fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie constată abaterea disciplinară și aplicată sancțiunea disciplinară în privința procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan.

În susținerea contestației depuse, petenta menționează că, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor la motivarea soluției de încetare a procedurii disciplinare s-a limitat la faptul de a reda explicația procurorului Ghenadie Zgardan, care în mare parte nu coroborează cu constatările verificărilor efectuate, reținute în sesizare.

Studiind contestația depusă de către ex-Adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov și actele administrate la dosarul disciplinar, verificând argumentele expuse de petiționară, Colegiul este de părere că contestația depusă urmează a fi respinsă, deoarece sesizarea depusă inițial este vădit neîntemeiată.

Pentru a se pronunța în acest fel, Colegiul a examinat poziția și argumentele prezentate de către petentă, materialele procedurii disciplinare, cadrul normativ relevant și raționamentele exprimate în hotărârea contestată.

Circumstanțele reținute în adresarea ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov Potrivit sesizării, la xx.xx.2022, în Registrul nr.1 al Inspectoratului de Poliție XXXXXX al DP mim. Chișinău, sub nr. XXXXXX, a fost înregistrat denunțul avocatului

XXXXXX, care acționează în interesele condamnatului XXXXXX, privind pretinsul denunț calomnios și a declarațiilor mincinoase depuse la faza de urmărire penală în cadrul cauzei penale nr. XXXXXX de către partea vătămată XXXXXX.

În continuare, ofițerul de urmărire penală din cadrul Secției urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXXX al DP mun. Chișinău, XXXXXX, căruia i-a fost vizat spre examinare prezentul proces penal, a efectuat doar o acțiune de urmărire penală și anume la xx.xx.2022 a examinat înscrisurile prezentate de avocatul numit, în susținerea denunțului depus contra XXXXXX.

Ulterior, fără a cita în procesul penal persoana denunțată, în speță partea vătămată în cauza penală nr. XXXXXX – XXXXXX, fără a întreprinde acțiuni necesare dispunerii unei soluții obiective, la xx.xx.2022, ofițerul de urmărire penală, XXXXXX a formulat raportul cu propunere de refuz în pornirea urmăririi penale în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

La xx.xx.2022, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan, examinând raportul menționat *supra*, în lipsa unei reacții necesare înlăturării tuturor omisiunilor, a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale în temeiul intervenirii termenului de prescripție.

Astfel, se invocă încălcarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare, încălcarea securității raporturilor juridice și încălcarea prezumției nevinovăției cet. XXXXXX.

Constatarea Inspecției procurorilor

Verificând argumentele invocate, Inspecția procurorilor a stabilit că, la xx.xx.2022, ofițerul de urmărire penală al SUP a IP XXXXXX a DP mun. Chișinău, XXXXXX, a prezentat procesul penal nr. XXXXXX din xx.xx.2022 în Procuratura mun. Chișinău, cu propunerea de neîncepere a urmăririi penale în baza art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală.

Procurorul Ghenadie Zgardan, examinând în ansamblu materialele procesului penal, a ajuns la concluzia că, propunerea organului de urmărire penală, urmează a fi admisă și procesul penal urmează a fi clasat, din următoarele considerente:

La materialele procesului penal era anexată copia plângerii cet. XXXXXX pe faptul că [...].

Astfel, procurorul Ghenadie Zgardan menționează că, a ajuns la concluzia că XXXXXX, conform Codului de procedură penală nu putea fi citată în cadrul procesului penal pentru a-i atribui o calitate procesuală, pe motiv că în cadrul procesului penal nu poate avea calitate de bănuită, doar în cadrul unei cauze penale, cu atât mai mult că poziția lui XXXXXX a fost expusă în plângere și pe parcursul cercetării judecătorești, fapt confirmat și prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. XX din xx.xx.2020, care a fost efectuată după inadmisibilitatea recursului în anulare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din xx.xx.2012 în cauza penală declarat de XXXXXX, deoarece nu îndeplinește cerințele legale de formă și conținut. Decizia este irevocabilă.

Infrațiunile prevăzute de art. 311 alin. (2) lit. a) și art. 312 alin. (2) lit. a) din Codul penal, prevăd în ambele cazuri, în calitate de pedeapsă maximă cu închisoarea pe un termen de până la 5 ani, ceea ce prin prisma prevederilor art. 16 alin. (3) din Codul penal, sunt infracțiuni mai puțin grave.

Astfel, fiind examinate materialele procesului penal, s-a stabilit că, fapta prezentată în speță, a fost comis în perioada anului 2008, prin urmare, din momentul comiterii presupusei fapte s-a scurs un termen de 14 ani.

În context, se reține că, dispozițiile art. 60 alin. (1) lit. b) din Codul penal, prevăd în mod expres că, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Totodată, potrivit art. 275 pct. 4) din Codul de procedură penală, *„urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție”*.

În virtutea considerentelor expuse mai sus, și atribuind deplină eficiență prevederilor stipulate în art. 275 pct. 4) din Codul de procedură penală, coroborate cu prevederile art. 60 alin. (1) din Codul penal, din conținutul cărora rezultă expres că prescripția „înlătură răspunderea penală”. Aceasta presupune, prin ipoteză, existența răspunderii penale, deci existența unei infracțiuni ce constituie temei al răspunderii penale, însă această răspundere este înlăturată, adică suprimată, între altele și prin efectul prescripției. În esență se stinge dreptul statului de a trage la răspundere pe făptuitor și de a-i aplica o pedeapsă.

În esență, necesitatea aplicării prescripției tragerii la răspundere penală reiese din chintesența acestei instituții, or răspunderea penală, ca mijloc de realizare a ordinii de drept prin constrângere, trebuie să intervină cât mai curând după săvârșirea infracțiunii. Justificarea prescripției este strâns legată de rațiunea represiunii penale, care, după trecerea unui interval îndelungat de timp de la săvârșirea infracțiunii, devine ineficientă în raport cu scopul pedepsei penale. Totodată, aplicarea prescripției răspunderii penale o constituie garantarea securității juridice prin fixarea unor termene pentru intentarea acțiunilor penale și prevenirea unor atingeri dreptului la apărare.

Răspunderea penală, ca mijloc de realizare a ordinii de drept prin constrângere, trebuie să intervină cât mai curând după săvârșirea infracțiunii.

Or, când tragerea la răspundere penală întârzie, trecerea timpului produce consecințe care pot pune sub semnul îndoielii utilitatea și legitimitatea constrângerii penale, fapt care și constituie prescripția.

Aceasta presupune, prin ipoteză, existența răspunderii penale, deci existența unei infracțiuni ce constituie temei al răspunderii penale, însă această răspundere este înlăturată, adică suprimată, între altele, și prin efectul prescripției. În consecință, se stinge dreptul statului de a trage la răspundere pe infractor și de a-i aplica o pedeapsă.

Prescripția răspunderii penale presupune în mod esențial stingerea raportului juridic penal după trecerea unui anumit interval de timp de la data săvârșirii faptei sancționate penal, drept consecință a nesoluționării cauzei în mod definitiv.

Înlăturarea răspunderii penale se produce în condițiile dispozițiilor art. 60 din Codul penal, legiuitorul limitând dreptul statului de a trage la răspundere persoanele care săvârșesc infracțiuni, respectiv de a aplica pedepse, la împlinirea termenelor de prescripție prevăzute de legea penală. Efectele instituției de drept penal trebuie apreciate nu doar raportat la suspect sau inculpat, ci și la celelalte părți sau subiecți procesuali penali.

Relevante speței sunt și reglementările Hotărârii Curții Constituționale nr.14 din 27.05.2014, pentru controlul constituționalității art. II al Legii nr.56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea art. 60 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, care statuează că, necesitatea reglementării prescripției tragerii la răspundere penală reiese din esența acestei instituții, or, răspunderea penală, ca mijloc de realizare a ordinii de drept prin constrângere, trebuie să intervină cât mai curând după săvârșirea infracțiunii.

În cauza „Asociația 21 Decembrie 1989” și alții vs. România din 24 mai 2011, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că, 144. „[...] Curtea nu poate accepta ca o anchetă să fie efectivă în cazul în care se termină prin efectul prescripției răspunderii penale, în vreme ce înseși autoritățile au rămas inactive”.

Totodată, procurorul Ghenadie Zgardan a menționat că, ordonanța pe care a emis-o în cadrul procesului penal nu este definitivă și irevocabilă dar poate fi contestată și supusă controlului ierarhic.

Prin ordonanța Adjunctului Procurorului General interimar din xx.xx.2023, s-a dispus anularea ordonanței din xx.xx.2022.

În urma controlului suplimentar, prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Maxim Iurcu, din xx.xx.2023, s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale

în cadrul procesului penal nr. XXXXXX din xx.xx.2022, în condițiile art.275 pct.(4) Cod de procedură penală, din motivul că a intervenit termenul de prescripție.

Urmare a verificării, Inspecția procurorilor apreciind argumentele invocate în sesizarea ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a constatat că sunt neîntemeiate, deoarece potrivit materialelor cauzei prin raportare la circumstanțele de jure și de facto ale cazului, nu se confirmă îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan, la examinarea procesului penal nr. XXXXXX, respectiv nu a admis acțiuni care ar constitui abateri disciplinare.

Pozițiile exprimate în ședință.

În ședința Colegiului de disciplină și etică din xx.xx.2024, inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Tudor Gratii, a solicitat respingerea contestației ex- Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, cu menținerea deciziei Inspecției procurorilor.

Inspectorul a enunțat că în cazul prezentat, materialul probator administrat, atât în faza controlului de către Inspecția procurorilor, cât și în procesul examinării nemijlocite de către Colegiu, denotă cu certitudine ca elementele abaterii disciplinare menționate nu sunt întrunite.

În locul ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a fost desemnat pentru participare la examinarea contestației respective, Marcel Dimitraș, procuror-șef al Secției judiciar-penale a Procuraturii Generale, care în ședință a susținut poziția expusă în sesizare.

Aprecierile Colegiului de disciplină și etică.

Conform prevederilor art.49 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, în cazul în care rezultatele verificării sesizării nu identifică nici un temei de tragere la răspundere disciplinară, inspectorul, printr-o decizie motivată, încetează procedura disciplinară.

Decizia Inspecției procurorilor de încetare a procedurii disciplinare poate fi contestată de autorul sesizării în termen de 10 zile de la data recepționării deciziei, la Colegiul de disciplină și etică (în continuare Colegiu).

Din actele cauzei disciplinare se desprinde că decizia de încetare a procedurii disciplinare a fost emisă la data de xx.xx.2023, iar contestația a fost depusă la data de xx.xx.2023. Totodată, este de menționat că la dosar nu există înscrisuri ce confirmă data la care petenta a recepționat decizia contestată.

Prin urmare, Colegiul constată că autorul sesizării a respectat termenul de exercitare a căii de atac împotriva deciziei Inspecției procurorilor.

Totodată, prin Legea nr. 200/2023 a fost modificată, *inter alia*, Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, fiind vizate inclusiv subiecte cu privire la înființarea Inspecției procurorilor în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, suspendarea procedurilor disciplinare aflate în derulare în cadrul ex-Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară, (cu specificarea expresă că legea vizată va intra în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării, adică la 04.11.2023 și urmează a fi reluate de noua componentă a Inspecției procurorilor).

Subsecvent, se notează că prin Legea nr.226/2024 pentru modificarea unor acte normative (aspecte organizatorice privind sistemul judecătoresc și Institutul National al Justiției), în vigoare din 05.09.2024, s-a abrogat alineatul (13) din Art. VI al Legii nr.200/2023, care atrage după sine constatarea că Inspecția procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, în noua componentă, devine funcțională. Astfel, termenele de tragere la răspundere disciplinară, suspendate la data de 04.11.2023, au fost reluate la 05.09.2024, prin efectul Legii nr.200/2023.

Studiind contestația depusă de către ex-Adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov și actele administrate la dosarul disciplinar, verificând argumentele expuse de petiționar, Colegiul este de părere că contestația depusă urmează a fi respinsă, deoarece sesizarea depusă inițial este vădit neîntemeiată.

Cu referire la caz, Colegiul constată că Inspekția procurorilor a acordat o apreciere justă circumstanțelor cauzei. Astfel, în acțiunile procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan, nu au fost stabilite careva temeuri rezonabile care ar demonstra faptul comiterii de către acesta a unor abateri disciplinare, pasibile de angajare a răspunderii conform Legii cu privire la Procuratură.

Colegiul reiterează că angajarea răspunderii disciplinare este supusă cerinței îndeplinirii cumulative a condițiilor generale referitoare la faptă, vinovăție și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs, iar în ceea ce privește vinovăția, aceasta trebuie constatată în mod cert, pe baza probatoriului administrat în cauză.

Doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără îndoială, cu neglijență repetată sau gravă ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni, fapt care, în cazul examinat, nu a putut fi probat.

Sub aspectul laturii subiective, Colegiul reține că în speță nu se regăsește forma de vinovăție cerută de lege pentru a se constata existența abaterilor disciplinare în acțiunile procurorului vizat.

Totodată, Colegiul apreciază critic alegațiile petentei și stabilește că, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan și-a desfășurat activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează (art.3 alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură), adoptând hotărârea analizată, reieșind din propria sa convingere, având la bază un anumit material probator, care i-a permis să adopte și să mențină hotărârea în cauză, circumstanțe care nu pot servi temei pentru tragerea lor la răspundere disciplinară.

Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului, legată de exercitarea atribuțiilor sale.

Totodată, Colegiul remarcă că exercitarea unui control asupra legalității sau a temeiniciei modului de soluționare a procesului penal în speță, de către procurorul vizat nu este posibilă în cadrul procedurii reglementate de dispozițiile Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură. Respectarea principiului independenței decizionale exclude această analiză în cadrul procedurii disciplinare, o asemenea verificare constituind prerogativa exclusivă a autorităților ierarhic superioare, și după caz, a controlului judiciar exercitat de instanța de judecată, în ordinea art.313 Cod de procedură penală.

Totodată, cu referire la alegațiile invocate în conținutul contestației, cu privire la omiterea citării și audierii persoanei denunțate, precum și a omiterii informării ultimei despre hotărârea adoptată în cadrul procesului penal, incidență este recomandarea Adjunctului Procurorului General din xx.xx.2017, în care se menționează următoarele:

„De remarcat, că persoana, în privința căreia este depus actul de sesizare este potențial bănuit/învinuit în cadrul urmăririi penale și pentru audierea acestuia sunt necesare temeuri juridice, cu respectarea condițiilor speciale, de bază fiind principiul prezumției de nevinovăție și asigurarea dreptului la apărare. În consecință, aceste persoane nu pot fi impuse să mărturisească împotriva lor sau împotriva rudelor apropiate, ori să-și recunoască vinovăția și nu pot fi trase la răspundere pentru refuzul de a face astfel de declarații.

Se menționează faptul, că legislația procesual-penală nu prevede modalitatea audierii persoanei, în privința căreia este depus actul de sesizare, iar conform art. 93 Cod de procedură penală, această acțiune, utilizată pe larg în prezent de organele de urmărire penală și procurori, nu este prevăzută ca probă.

În concluzie, în cadrul examinării sesizărilor în ordinea art.274 Cod de procedură penală urmează să se evite efectuarea acțiunii respective, sub riscul încălcării drepturilor procesuale ale persoanei și declarării nulității probei, ce derivă din prevederile art.94 alin. (1) pct. 2) și 8) Cod

de procedură penală.

Totodată, în lipsa acestor declarații, organele de urmărire penală și procurorii nu trebuie să admită nici declanșarea nejustificată a urmăririi penale”.

În același timp, indicația Prim-adjunctului Procurorului General nr. XXXX din xx.xx.2007, la care se face trimitere în actul de sesizare se referă în mare parte la aplicarea prescripției la faza urmăririi penale, atunci când există bănuț/învinuit.

Totodată, potrivit art. 275 pct. 4) din Codul de procedură penală, „urmărirea penală nu poate fi pornită iar dacā a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție”.

Referitor la omiterea informării cet. XXXXXX despre soluția adoptată, constatăm că potrivit art. 274 alin. 5) din Codul de procedură penală, „în cazul în care procurorul refuză pornirea urmăririi penale, el confirmă faptul prin ordonanță motivată și anunță despre aceasta, într-un termen cât mai scurt posibil, dar nu mai mare de 15 zile, persoana care a înaintat sesizarea”.

La fel, Colegiul constată că celelalte argumente invocate în contestația depusă nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

În contextul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.49 alin.(4) din Legea Republicii Moldova nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, pct. 77⁶ din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-228/16 din 14.09.2016, cu modificările ulterioare, Colegiul -

HOTĂRĂȘTE:

1. A respinge contestația ex-Adjunctului Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, împotriva deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2023 privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXX, Ghenadie Zgardan.

Hotărârea poate fi contestată în termen de 5 zile lucrătoare de la data pronunțării acesteia, la Consiliul Superior al Procurorilor, prin intermediul colegiului.

**Președinte al
Colegiului de Disciplină și etică**

semnat

Vladislav GUȚAN